

ΕΝΑ ΘΕΡΜΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ

ΠΟΥ ΠΕΡΙΜΕΝΕΙ ΝΑ ΣΥΜΒΕΙ

Την ώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές το τουρκικό ερευνητικό πλοίο Oruç Reis βρίσκεται κοντά στο Καστελόριζο. Όπως μας πληροφορούν διαρκώς τα εθνικά υπεύθυνα media, έχει σπάσει το «φράγμα» των 12 ναυτικών μιλίων και πλησιάζει προς το νησί. Τι θα συμβεί άραγε; Σας απασχολεί όσο κι όπως πρέπει ή ασχολείστε μόνο με την πεζή καθημερινότητά σας;

Φυσικά μόνο καινούργιο δεν είναι το γεγονός ότι το ελληνικό κράτος και οι μηχανισμοί του μας μαθαίνουν την κατάλληλη, εθνοπρεπή πολιτική γεωγραφία. Άλλωστε αναφερόμαστε στη χώρα όπου οι σχολικοί χάρτες έχουν εκείνα τα γνωστά «κουτάκια», τα οποία αναπαριστούν νησιά που, λόγω κλίμακας, δεν χωράνε στην μεγάλη εικόνα. Δεν είναι τόσο μακριά ώστε να πρόκειται για υπερπόντια εδάφη/αποικίες μεν, ωστόσο η θέση τους μέσα στο «κουτάκι» δεν μπορεί παρά να υπονοεί περισσότερα απ' όσα τελικά απεικονίζει.

Επιστρέφουμε στο σήμερα όμως: δεν είναι καθόλου περίεργο ότι η εθνικιστική προπαγάνδα των τελευταίων (πολλών) μηνών συναγωνίζεται επάξια σε ένταση τον τρομο-λόγο γύρω από τον covid19. Εδώ ζούμε δυστυχώς ή ευτυχώς και ξέρουμε πως έχουν τα πράγματα. Γνωρίζουμε την ιμπεριαλιστική κληρονομιά αυτού του μέρους και τι είδους γεγονότα παράγει.

Δεν υπάρχει πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα απ' όσα συμβαίνουν τους τελευταίους μήνες στην ανατολική Μεσόγειο. Το ελληνικό κράτος, κυρίως αυτό, φαίνεται να επιδιώκει συνεχώς την κατασκευή σκηνικών light στρατιωτικής έντασης με αφορμή τις γεωλογικές έρευνες των τουρκικών πλοίων, εκτιμώντας ότι ένα «θερμό επεισόδιο» ή περισσότερα, ολίγον τι ψυχρότερα, εξυπηρετούν τους ελληνικούς σχεδιασμούς εντός κι εκτός συνόρων. Κι ενώ δεν παίρνουμε όρκο για τις, εκτός συνόρων εξελίξεις, δεν μπορούμε να πούμε το ίδιο και για τις εντός. Πριν μόλις ένα μήνα ανακοινώθηκε ένα μεγάλο πρόγραμμα επανεξοπλισμού ενώ

προχωράει μια μακρόπνοη (ή έτσι λένε οι εμπνευστές της) αναδιοργάνωση των ένοπλων δυνάμεων, η οποία θα επηρεάσει και την στρατιωτική θητεία.

Τι λέτε λοιπόν; Πόσες «επακουμβήσεις» αξίζουν 18 μαχητικά αεροπλάνα και μερικές φρεγάτες; Και το σημαντικότερο ερώτημα όλων: στις πόσες «επακουμβήσεις» καιγόμαστε;

Η ΘΕΣΗ ΜΑΣ ΣΤΟΝ ΧΑΡΤΗ...

Στις 12 Σεπτέμβρη 2020 ο πρωθυπουργός ανέβηκε στο βήμα του Thessaloniki Helixpro Forum (επρόκειτο ουσιαστικά για μια συνέντευξη τύπου που αντικατέστησε για φέτος την ΔΕΘ) και ανακoinώσε, ανάμεσα σε άλλα, τα παρακάτω βαρυσήματα:

«... Κυρίες και κύριοι, το πρόγραμμα της δράσης μας έχει κοινό σύνθημα: αυτοπεποίθηση και δύο κεφάλαια ισάριθμα των προκλήσεων που βρίσκονται μπροστά μας, της αυτοπεποίθησης στην άμυνα, της αυτοπεποίθησης στην υγεία και την οικονομία.

Ξεκινάω από το πρώτο. Όλα τα τελευταία χρόνια, ο τομέας της Άμυνας γνώρισε συνθήκες αποεπένδυσης, ύστερα από μία περίοδο πολυέξοδων και όχι πάντοτε εύστοχων εξοπλιστικών αγορών. Λοιπόν, ήρθε η ώρα της ισορροπίας ανάμεσα στις ανάγκες και τις δυνατότητες. Η ώρα να ενισχύσουμε τις Ένοπλες Δυνάμεις ως παρακαταθήκη για την ασφάλεια της χώρας, αλλά και ως ύψιστη υποχρέωση στους Έλληνες που θα επωμιστούν το κόστος. Είναι το τίμημα της θέσης μας στον χάρτη. Σήμερα, λοιπόν, ανακοινώνω έξι εμβληματικές αποφάσεις που πολλαπλασιάζουν την ισχύ, την λειτουργικότητα και την αποτελεσματικότητα των ελληνικών όπλων...»

Δεν θα σταθούμε στις επιμέρους πρωθυπουρ-

γικές ανακοινώσεις οι οποίες συνιστούν, χωρίς καμιά αμφιβολία, την έναρξη του «αμυντικού» επανεξοπλισμού του ελληνικού κράτους σε μια συγκυρία μάλιστα βαθιάς καπιταλιστικής κρίσης. Δεν θα σταθούμε ούτε στο γεγονός ότι ο Μητσοτάκης, ως ο ανώτατος εκπρόσωπος του κράτους, των αφεντικών και των κοινωνικών συμμαχιών τους, απέδωσε ανάλογο βάρος στις προκλήσεις της άμυνας και της διαχείρισης της πολιτικής οικονομίας της πανδημίας. Θα σταθούμε στην φράση «το τίμημα της θέσης μας στο χάρτη» καθώς θεωρούμε ότι υπονοεί –και ταυτόχρονα αποκρύπτει– πίσω από τις γραμμές της πολλά περισσότερα απ’ όσα καταλαβαίνει κανείς με την πρώτη ανάγνωση. Γιατί καμιά θέση σε κανέναν χάρτη δεν είναι μια φυσική κατάσταση, μια «ουδέτερη» πραγματικότητα: το ελληνικό κράτος κάνει βαριές επιλογές και τις κάνει εδώ και χρόνια στηριζόμενο σε αυτή την «θέση». Ποια είναι λοιπόν η ελληνική «θέση στον χάρτη»; Και γιατί δεν μπορεί παρά να απαιτεί τις θυσίες, αλλά και την (πανάκριβη) αυτοπεποίθηση, των Ελλήνων;

Πιάνουμε το νήμα της αφήγησης από τα τέλη Νοέμβρη του 2019, τότε δηλαδή που υπογράφηκαν οι τουρκο-λιβυκές συμφωνίες περί οριοθέτησης των μεταξύ τους ΑΟΖ και περί της τουρκικής στρατιωτικής συνδρομής στην διεθνώς αναγνωρισμένη λιβυκή κυβέρνηση. Εκεί τοποθετούμε το σημείο έναρξης της παρούσας φάσης της αυξημένης ελληνοτουρκικής έντασης, η οποία κλείνει σχεδόν ένα χρόνο υπό την διαρκή απειλή ξεσπάσματος ενός θερμού επεισοδίου.

Η υπογραφή των τουρκο-λιβυκών συμφωνιών –ειδικά αυτή για την ΑΟΖ– συνιστούσε αδιαμφισβήτητα ένα μοιραίο πλήγμα στις ελληνικές διπλωματικές προσπάθειες όλων των προηγούμενων χρόνων. Η ελληνική διπλωματία, κινούμενη μέσα από τις γνωστες «τριμερείς» μεταξύ Αθήνας-Λευκω-

σίας-Καΐρου και Αθήνας-Λευκωσίας-Τελ Αβίβ, οι οποίες αποσκοπούσαν στον αποκλεισμό της Τουρκίας από την ανατολική Μεσόγειο, δεν φάνηκε ότι μπορεί να ανασχέσει την τουρκο-λιβυκή προσέγγιση. Συγκεκριμένα, η τουρκο-λιβυκή οριοθέτηση κατέρριψε, με μια μόνο κίνηση, μερικούς κεντρικούς ελληνικούς διπλωματικούς μύθους. Πρώτον, ενταφίασε το θεώρημα της γιγαντιαίας, αναλογικά με το μεγεθός του νησιού, ΑΟΖ του Καστελόριζου και των παραπλήσιων ελληνικών νήσων, αναγνωρίζοντας στην Τουρκία μια Ζώνη, η οποία συνορεύει με εκείνη της Λιβύης και φυσικά δεν είναι μια ελάχιστη προέκταση των ακτών της προς την ανατολική Μεσόγειο. Κατά δεύτερον, έκανε σαφές ότι η όποια θεωρητική ιδέα περί ενός αγωγού φυσικού αερίου, εν προκειμένω του περιβάλλοντος East Med, που θα διατρέχει την ανατολική Μεσόγειο προς την Ευρώπη, θα έπρεπε απαραίτητως να έχει (και) την τουρκική έγκριση.

Φυσικά, αυτή η σύγκρουση με την πραγματικότητα και τις ασταθείς γεωπολιτικές ισορροπίες, δεν συνέτισε το ελληνικό κράτος –το αντίθετο. Η Αθήνα ήταν πλέον αναγκασμένη να υποστηρίξει ανοιχτά την πλευρά του «στράταρχη» Χαφτάρ, εκθέτοντας έτσι περισσότερο στο φως τις αντίστοιχες επιλογές που είχαν ήδη κάνει μερικά ντόπια αφεντικά κι εφοπλιστές¹. Το γεγονός ότι αυτός ο «πυλώνας ασφάλειας και σταθερότητας», όπως αυτοδιαφημίζεται το ελληνικό κράτος προς τους συμμάχους του, εμφανίστηκε να επιθυμεί ενεργά την στρατιωτική συντριβή μιας διεθνώς αναγνωρισμένης κυβέρνησης, όπως αυτή του Φαγέζ Αλ Σάρατζ στην Τρίπολη, μάλλον δεν θα μπει στο βιογραφικό του. Όπως άλλωστε δεν θα μπει και η παταγώδης αποτυχία του ελληνικού πονταρίσματος: από την μία, το λιβυκό άλογο αποδείχθηκε κουτσό και από την άλλη, το τουρκικό κράτος έχει τοποθετηθεί πλέον με τέτοιο

τρόπο στην Λιβύη ώστε είναι σε θέση να μιλάει από θέση ισχύος.

Τι έδειχναν αυτές οι εξελίξεις; Το λιγότερο, ότι το θεώρημα «της θέσης μας στο χάρτη» είχε δεχτεί πολύ σοβαρά πλήγματα. Τέτοια, που οι συμμαχίες που είχε χτίσει όλα τα προηγούμενα χρόνια το ελληνικό κράτος δεν μπορούσαν να επουλώσουν. Ούτε η αιμοσταγής αιγυπτιακή χούντα, ούτε το ισραηλινό κράτος-επιτομή του «κοινωνικοποιημένου» φασισμού και милитарισμού, ούτε οι άραβες δυνάστες και οι δυναστείες τους στον Περσικό Κόλπο (μερικά από τα βασικά υλικά του «πυλώνα σταθερότητας») ήθελαν και μπορούσαν να αναπληρώσουν την στρατηγική ήττα που υπέστη το ελληνικό θεώρημα περί ΑΟΖ.

Η λιβυκή περιπέτεια έδειξε όμως και κάτι άλλο για τις διαθέσεις του ελληνικού κράτους: οι ντόπιες εξουσίες φαίνεται πως είναι διατεθειμένες να εμπλακούν πιο ενεργά σε ευρύτερες γεωπολιτικές εντάσεις, εάν εκτιμούν ότι μια τέτοια εμπλοκή θα «ξεπληρωθεί» σε περιοχές ζωτικής σημασίας για τα ελληνικά συμφέροντα. Διαφορετικά διατυπωμένο: το ελληνικό κράτος έχει αντιληφθεί εδώ και χρόνια το δυσμενές των συσχετισμών με την Τουρκία κι επιχειρεί να εντάξει «το τίμημα της θέσης του στο χάρτη» σε ευρύτερους γεωπολιτικούς ανταγωνισμούς, με αμφίβολη επιτυχία ως τώρα.

Το επιχειρούν εδώ και χρόνια με τις ΗΠΑ: να ρυμουλκώσουν δηλαδή τους Αμερικανούς κοντά στις ελληνικές θέσεις για τα ελληνοτουρκικά. Χαίρονται ιδιαίτερα μάλιστα στα μέρη μας που τους επισκέφθηκε για δεύτερη φορά σ’ έναν χρόνο ο υπ.εξ. Πομπέο². Ποιο είναι το αποτέλεσμα; Όχι μόνο η Σούδα πια, αλλά όλο και περισσότερα σημεία της ελληνικής επικράτειας να φορτώνονται με τα βάρη του αμερικανικού ιμπεριαλισμού/μилитарισμού. Αυτή η επιθετική διάταξη σημαδεύει όντως την

Πληροφορίες για επακούμηση ελληνικής και τουρκικής φρεγάτας

ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΜΕΣΑ | 22.10.2020
Δημοσιογράφος σε κίνδυνο

ΝΟΣΕΜΟΣ | 22.10.2020
Κινητικές κρούσεις με όχημα Ψευρού Πολέμου

ΝΟΣΕΜΟΣ | 22.10.2020
Ο κίνδυνος φασισμός ως είναι οπλικός θάνατος χούνο

ΑΠΟΦΩΣΗ | 22.10.2020
Οι νέοι που τους έλαγαν ολίγες

ΑΠΟΦΩΣΗ | 22.10.2020

Η εφημερίδα «Documento» (κάτι σαν την πάλα ποτέ «Αυριανή» του Συριζα) μας ενημερώνει με τον εθνικά ορθό τρόπο για την σύγκρουση μιας ελληνικής και μιας τουρκικής φρεγάτας στις 12/8. Κάπως έτσι μάθαμε την λέξη «επακούμηση» και τις εθνικιστικές/συγκαλυμένα σεξιστικές χρήσεις της. Πάντως ο πρωθυπουργός, σε διάγγελμα του την ίδια μέρα, ήταν πιο προσεκτικός: «...Ο κίνδυνος ατυχήματος караδοκεί, όταν συγκεντρώνονται τόσες στρατιωτικές δυνάμεις σε περιορισμένη έκταση. Και την ευθύνη σε μια τέτοια περίπτωση θα την έχει εκείνος που προκαλεί τις συνθήκες αυτές...».

Στις 17/10/2020 η Τουρκία ψήφισε έναν νόμο που καθορίζει την περιοχή διεθνούς δικαιοδοσίας της για επιχειρήσεις έρευνας και διάσωσης (Search And Rescue). Η έκταση που ορίζεται περιλαμβάνει και τμήμα του ανατολικού Αιγαίου, το οποίο επικαλύπτεται με την αντίστοιχη ελληνική περιοχή. Ενώ όμως οι SAR, όπως ανάλογα και οι εναέριες περιοχές αεροπορικού ελέγχου FIR, δεν ταυτίζονται με τα εθνικά εδάφη των κρατών, αυτό που είναι ολοφάνερο εδώ και δεκαετίες στην περίπτωση μας είναι ότι έχουν αξιοποιηθεί σαν μια επέκταση της ελληνικής δικαιοδοσίας απέναντι στην Τουρκία. Είναι οι ελληνικές «γκρίζες ζώνες» ελέγχου τις οποίες εκμεταλλεύεται όπως και όσο μπορεί το ελληνικό κράτος.

Τουρκία; Όχι δα! Όλος ο πλανήτης ξέρει ότι αυτή η στρατιωτική ανάπτυξη στοχεύει στην γεωστρατηγική ανάσχεση της Ρωσίας από τη Μαύρη Θάλασσα. Τι κάνουν επομένως οι Έλληνες, στην προσπάθειά τους να αποκτήσουν διπλωματικούς ακροατές απέναντι στην Τουρκία; Χώνονται όλο και πιο βαθιά στους παγκόσμιους γεωπολιτικούς ανταγωνισμούς, συμπαράσφροντάς μας μαζί τους.

Άλλο πρόσφατο παράδειγμα, η συμμαχία με την Γαλλία. Υποτίθεται ότι στα πλαίσια της στρατηγικής προσέγγισης και των εξοπλιστικών συμφωνιών που συζητιούνται διαρκώς τα τελευταία χρόνια, είχε σχεδόν καταληχθεί η συνομολόγηση μιας ρήτρας αμοιβαίας αμυντικής συνδρομής Ελλάδας - Γαλλίας, στα πρότυπα του άρθρου 5 του NATO. Είναι βέβαιοι λοιπόν οι ιθύνοντες του ελληνικού κράτους για την αντι-τουρκική στόχευση αυτής της ρήτρας; Ρωτάμε, διότι είναι γνωστό ότι η Γαλλία έχει απλώσει τα «αντι-τρομοκρατικά»³ πλοκάμια της σε μια σειρά κράτη της βόρειας Αφρικής και μ' αυτήν την έννοια η «ευρωπαϊκή αλληλεγγύη» πιθανά δεν θα έχει μονή κατεύθυνση, αποκλειστικά προς την ανατολική Μεσόγειο, αλλά μπορεί να κοιτάει και προς τις ζώνες της γαλλικής ιμπεριαλιστικής επιρροής.

Άρα; Έχει φανεί εδώ και πολύ καιρό, για όποιο-ν/α θα ήθελε να αντικρύζει με ορθάνοιχτα μάτια την

ψυχρή πραγματικότητα των διακρατικών ανταγωνισμών, ότι οποιαδήποτε χαραμάδα προοπτικής σχετικά με την king size ελληνική ΑΟΖ, περνάει από την όλο και μεγαλύτερη εμπλοκή αυτής της χώρας σε διακρατικές κόντρες μεγάλης κλίμακας. Αυτό εννοούσε λοιπόν, κατά τη γνώμη μας, ο πρωθυπουργός διατυπώνοντας αποφθεγματικά τα περί «της θέσης μας στο χάρτη».

... ΚΑΙ ΤΟ ΤΙΜΗΜΑ

Οι πρόσφατες εξαγγελίες περί στρατιωτικού εξοπλισμού του Κ. Μητσστάκη έχουν εκκίνη τη διακομματική συναίνεση που μας επιτρέπει να αναφερόμαστε αναμφισβήτητα σε αποφάσεις του ελληνικού κράτους και των κομμάτων του. Δεν θα μπορούσε να συμβαίνει διαφορετικά, όταν γίνεται λόγος για ένα τόσο βαρύ εξοπλιστικό πρόγραμμα, ακόμα και για τα ελληνικά δεδομένα.

Ποιο είναι το περιεχόμενό του; Κατά πρώτον, η προμήθεια 18 γαλλικών μαχητικών Rafale, εκτιμώμενου συνολικού κόστους 2 δις ευρώ⁴, μαζί με τον οπλισμό τους. Κατά δεύτερον, η αγορά τεσσάρων νέων φρεγατών και ο παράλληλος εκσυγχρονισμός άλλων τεσσάρων που κατέχει ήδη το ελληνικό κρά-

Φανταζόμαστε ότι δεν υπάρχει κάτοικος αυτής της χώρας που να μην έχει δει τον περίφημο χάρτη της υποτιθέμενης μελλοντικής ελληνικής ΑΟΖ. Αποδίδει στο ελληνικό κράτος μια θαλάσσια επιφάνεια σχεδόν τετραπλάσια από την έκτασή του κι έχει κωδικοποιηθεί θριαμβευτικά ως «η Ελλάδα των τεσσάρων θαλασσών» (Αιγαίο, Ιόνιο, Λιβυκό και ανατολική Μεσόγειος). Θα αποφύγουμε τον πειρασμό να θυμίσουμε εδώ τί συνέβη πριν 100 χρόνια με μια άλλη «Ελλάδα», αυτή «των δύο ηπείρων και των πέντε θαλασσών» και θα πούμε δυο λόγια για την ιστορία του χάρτη.

Αποκαλείται «χάρτης της Σεβίλλης» από το ομώνυμο πανεπιστήμιο στο οποίο ανατέθηκε, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η δημιουργία του. Πίσω στο 2004 και ενόψει

της τότε διεύρυνσης της ΕΕ –στην οποία συμμετείχε και η (νότια) Κύπρος– το εν λόγω πανεπιστήμιο ανέλαβε το έργο της απεικόνισης των ενιαίων ευρωπαϊκών θαλάσσιων ζωνών, των δικαιωμάτων αλιείας κλπ των παράκτιων κρατών της Μεσογείου. Ήταν εποχές ευρωπαϊκής ευφορίας τότε: το ενιαίο μαγαζί μεγάλωνε, τα εσωτερικά του σύνορα είχαν ήδη πέσει, άρα η σκέψη ήταν ότι θα έπρεπε να μεγαλώσει και η κοινή «αυλή» του. Ο θρύλος λοιπόν λέει ότι οι εντόπιες αρχές, έχοντας προφανώς κατά νου την μελλοντική ανακήρυξη ελληνικής ΑΟΖ με ευρωπαϊκές πλάτες, έδωσαν στους ισπανούς ερευνητές το γνωστό μαξιμαλιστικό χάρτη για να τον συμπεριλάβουν στην μελέτη τους. Κάπως έτσι, με τις γνωστές ελληνικές κουτοπονηρίες, «ο χάρτης της Σεβίλλης» θα

Το ενδιαφέρον είναι ότι η τουρκική επιχειρηματολογία έχει μια πολύ εύστοχη «ανθρωπιστική» επίφαση: υποστηρίζει, σωστά, ότι το ελληνικό κράτος δεν προστατεύει την ανθρώπινη ζωή στη θάλασσα αφότου υιοθετεί τα «push backs», δηλαδή τις παράνομες επαναπροωθήσεις μεταναστών και μεταναστριών, ως ανεπίσημη κρατική πολιτική⁸. Άρα θεωρεί ότι έχει το δικαίωμα να αφαιρέσει αυτή την αρμοδιότητα από ένα κράτος που παραβιάζει συστηματικά το διεθνές δίκαιο. Είδατε τι όμορφα αναποδογυρίζουν οι καταγγελίες;

τος, εκτιμώμενου κόστους τουλάχιστον 3 δις ευρώ. Κατά τρίτον, 15.000 προσλήψεις στο στρατό στην επόμενη πενταετία, με τους ανάλογους μισθούς! Θα υπέθετε κανείς ότι το ελληνικό κράτος, στη γνωστή κατάσταση που βρίσκεται μετά από δύο διαδοχικά ξεσπάσματα της καπιταλιστικής κρίσης, θα σπάσει κάθε κουμπαρά που διαθέτει και πιθανόν να δεσμεύσει και τις καταθέσεις των περήφανων ελλήνων, ώστε να χρηματοδοτήσει αυτή την милитарιστική υπερεπέκταση. Καιροί που είναι όμως –κι επειδή τις πρωθυπουργικές εξαγγελίες τις ακούνε και στην Ευρώπη– δεν έκανε τον κόπο να κοστολογήσει τις «παροχές» του. Αυτό το ανέλαβαν οι δημοσιογράφοι του καραβανό-Τύπου τις επόμενες ημέρες. Κάπως έτσι μάθαμε ότι το συγκεκριμένο εξοπλιστικό πρόγραμμα μπορεί μεν να φτάσει και να ξεπεράσει τα 7 δις ευρώ⁵, αλλά «θα προχωράει ανάλογα με τις οικονομικές δυνατότητες της χώρας και θα έχει ορίζοντα υλοποίησης την επόμενη δεκαπενταετία» σύμφωνα με το δημοσίευμα. Φυσικά αυτές οι μικρές «λεπτομέρειες» ούτε μας καθυστερούν ούτε μας κάνουν να νιώθουμε κάπως καλύτερα. Άλλωστε οι προθέσεις του ελληνικού κράτους έχουν εκδηλωθεί και είναι δεδομένες. Σε κάθε περίπτωση, δεν πρόκειται να σπάσουμε το κεφάλι μας για το που θα βρει το ελληνικό κράτος τα

λεφτά, αφήνοντας στην άκρη τα επείγοντα πολιτικά μας καθήκοντα.

Λίγες ημέρες μετά τον Μητσοτάκη, την милитарιστική σκυτάλη ανέλαβε ο υπ. άμυνας Παναγιωτόπουλος. Στο πλαίσιο της τακτικής, μια φορά ανά δέκα χρόνια, αναδιοργάνωσης του στρατού ανέλαβε να εξειδικεύσει «... τη νέα δομή και το βασικό σχέδιο διάταξης των Ενόπλων Δυνάμεων, σήμερα, Τετάρτη 23 Σεπτεμβρίου 2020, στα μέλη της Διαρκούς Επιτροπής Εθνικής Αμύνης & Εξωτερικών Υποθέσεων της Βουλής, σε ειδική συνεδρίαση που πραγματοποιήθηκε κεκλεισμένων των θυρών...». Απ' όσα έχουν γίνει γνωστά για την εν λόγω αναδιοργάνωση, σε πρώτο χρόνο συγκρατούμε το ζήτημα της στρατιωτικής θητείας, μιας και η υποχρεωτική στράτευση των νεαρών ανδρών αποτελεί διαχρονικά την πιο «κοινωνική» σύνδεση του ελληνικού милитарισμού, ως μηχανισμού και ιδεολογίας, με τον γενικό πληθυσμό. Προβλέπεται λοιπόν –και μάλιστα άμεσα– η αύξησή της στους 12 μήνες, μετά από τις συνεχείς σταδιακές μειώσεις των πολλών τελευταίων χρόνων.

Υποτίθεται ότι η αύξηση της θητείας υπαγορεύεται από μια συνολικότερη αναδιάρθρωση των στρατοπέδων ανά την επικράτεια και την συγκέντρωσή τους σε λιγότερα και «πολυδύναμα», στα οποία θα

δίνεται έμφαση στην κατεχόμενη μάχιμη στρατιωτική εκπαίδευση σε οπτικά συστήματα. Διατηρούμε κάποιες επιφυλάξεις επ' αυτού καθώς στην πράξη έχει φανεί ότι πάνω απ' όλα οι φαντάροι αντιμετωπίζονται ως τσάμπα εργατικά χέρια για κάθε ανούσια και ανιαρή απασχόληση, που ανακαλύπτει η καραβανάδικη γραφειοκρατία των στρατοπέδων για να γεμίσει το χρόνο της θητείας των κληρωτών.

Άλλωστε η πλέον σημαντική διάσταση του θέματος βρίσκεται αλλού, αν τοποθετήσουμε και την παράμετρο της συγκυρίας αυτής της απόφασης: η θητεία θα αυξηθεί εν μέσω ενός διαρκούς κι επικρεμάμενου θερμού επεισοδίου με την Τουρκία και δίπλα στα ποσοστά της (επίσημης) ανεργίας που εκτοξεύονται. Υπό το φως αυτής της προσέγγισης, σε συνδυασμό μάλιστα με την ρητορική φωτοβολίδα περί υποχρεωτικής-στράτευσης-στα-18 η οποία επανέρχεται κάθε τόσο, οι συγκεκριμένες εξελίξεις είναι ιδιαίτερα επικίνδυνες⁶. Όχι φυσικά γιατί πρόκειται οι αυριανοί φαντάροι να γίνουν «κρέας για τα κανόνια» (όχι ακόμα, τουλάχιστον), αλλά γιατί πρωταρχικός στόχος του ελληνικού εθνικισμού και του милитарισμού είναι να κάνει τα κεφάλια τους κιμά. Να ανακατασκευάσει δηλαδή σώματα, μυαλά και σχέσεις, με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι δεκτικοί στο να γίνουν «το τίμημα της θέσης μας στο χάρτη», όχι

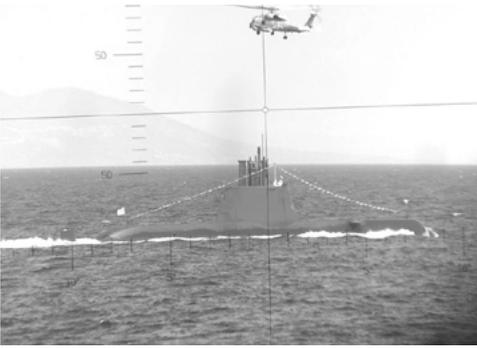

αποκτούσε ευρωπαϊκό κύρος και οιωσεί νομιμοποίηση.

Φυσικά τα κρατικά/καπιταλιστικά συμφέροντα δεν είναι ακαδημαϊκές ασκήσεις επί χάρτου: το τουρκικό κράτος άλλωστε λέει και ξαναλέει τους τελευταίους μήνες ότι «δεν πρόκειται να δεχθούμε να μας εγκλωβίσετε στις ακτές μας». Κι αυτό το μήνυμα έχει γίνει παντού δεκτό, ότι και να φαντασιώνονται διάφοροι στα μέρη μας. Κάπως έτσι, πρώτα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και μετά η αμερικανική πρεσβεία στην Άγκυρα αποκατέστησαν τα πράγματα. Η μεν πρώτη δήλωσε επίσημα στις 20/8 ότι «οι εξωτερικές εκθέσεις που εκπονούνται από (εξωτερικούς) θεσμούς δεν συνιστούν επίσημα έγγραφα της ΕΕ και δεν έχουν νομική και πολιτική ισχύ για την ΕΕ». Η δε πρεσβεία των ΗΠΑ στην Τουρκία, σε ανακοίνωσή της (22/9) λίγες μέρες πριν την επίσκεψη του υπ.εξ. Πομπέο στην Ελλάδα, ανέφερε ότι «...οι ΗΠΑ δεν θεωρούν ότι ο Χάρτης της Σεβίλλης έχει οποιαδήποτε νομική σημασία...».

Κόλαφος! Αφού λοιπόν ΕΕ και ΗΠΑ πετάνε τον χάρτη στα σκουπίδια, πόσο συγκαταβατικά λέτε ότι αντιμετωπίζουν τις ελληνικές «θέσεις» για την ανατολική Μεσόγειο;

ΤΑ ΑΟΡΑΤΑ U-BOATS

Μπορεί να έχει πέσει στην αντιληψή σας η μιλιταριστική εξύμνηση των γερμανικής σχεδίασης σύγχρονων υποβρυχίων Type 214. Περιχαρής, ο υπ. άμυνας Παναγιωτόπουλος δήλωνε πρόσφατα στην Βουλή ότι «οι Τούρκοι ακόμα τα ψάχνουν», εννοώντας ότι δεν μπορούσαν να τα εντοπίσουν ενώ είχαν αναπτυχθεί στο Αιγαίο και την ανατολική Μεσόγειο. Για τους μεγαλύτερους/ες, να θυμίσουμε ότι πρόκειται για τα ίδια εκείνα υποβρύχια που υποτίθεται πως «έγερναν», πράγμα που φυσικά επέτρεψε σε προηγούμενες κυβερνήσεις της εποχής των μνημονίων να επαναδιαπραγματευθούν τις σχετικές συμβάσεις –πιθανότατα με το αζημίωτο.

Τώρα λοιπόν που «δεν γέρνουν» έχουν αναγορευθεί στο απόλυτο ελληνικό υπερόπλο. Η καινοτομία του συγκεκριμένου τύπου υποβρυχίων έγκειται σ' αυτό που αποκαλείται «αναερόβια πρόωση» (Air Independent Propulsion). Πρόκειται για ένα σύστημα κυψέλων υδρογόνου που έχει αναπτύξει η γνωστή Siemens, το οποίο μετατρέπει τη χημική ενέργεια της αντίδρασης σε ηλεκτρική, η οποία κινεί τελικά το σκάφος. Τα μεγάλα πλεονεκτήματα της συγκεκριμένης τεχνολογίας είναι η αθόρυβη λειτουργία, πράγμα κρίσιμο για τον μη εντοπισμό του υποβρυχίου από sonar (υποβρύχιο ακουστικό ραντάρ) και η μη εξάρτηση της χημικής αντίδρασης από το οξυγόνο της ατμόσφαιρας, πράγμα που του επιτρέπει να μένει κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας για μεγάλα διαστήματα.

Το ελληνικό πολεμικό ναυτικό έχει τέσσερα τέτοια υποβρύχια, τα οποία φαίνεται όντως να του εξασφαλίζουν μια προσωρινή υποβρύχια υπεροχή. Λέμε προσωρινή, γιατί η Τουρκία έχει παραγγείλει από την Γερμανία έξι του ίδιου τύπου. Αυτός είναι ένας από τους βασικούς λόγους που το ελληνικό κράτος κάθε τόσο ανακινεί διπλωματικά, όπως πρόσφατα στις 20/10/2020, το ζήτημα ενός ευρωπαϊκού εμπάργκου όπλων προς την Τουρκία. Καθώς έχει μείνει πολύ πίσω στην τοπική κούρσα εξοπλισμών, την οποία η ίδια προκάλεσε από την δεκαετία του 1990 κι έπειτα, επιχειρεί να ανακόψει το τουρκικό κράτος με ελιγμούς τέτοιου είδους. Βέβαια, αυτοί οι τελευταίοι είναι καταδικασμένοι να αποτύχουν να λάβουμε υπόψη την πρόσφατη άρνηση του γερμανικού Υπουργείου Εξωτερικών στην επιστολή Δένδια να αναστείλει την εξαγωγή οπλικών συστημάτων προς την Άγκυρα⁷.

επειδή απαραίτητα θα πολεμήσουν, αλλά επειδή θα καλεστούν ξανά και ξανά να χειροκροτήσουν ή/και να μουτζώσουν εθνικιστικά τις επιλογές του ελληνικού κράτους. Θα κληθούν να δικαιολογήσουν, πρώτα στους εαυτούς τους, γιατί αυτή η χώρα ξοδεύει ακόρταγα στους εξοπλισμούς, ενώ κρατάει με κρατική εντολή παγωμένους και υποτιμημένους τους μισθούς.

WHO PAYS...?

Είναι παράξενο: ενώ βρισκόμαστε εν μέσω μιας ιστορικά πρωτοφανούς συγκυρίας, παράλληλα αντιμετωπίζουμε (ξανά μετά τη δεκαετία του 1990 μ' αυτή την ένταση) τις απελπισμένες και πολεμοκάπηλες απόπειρες γεωπολιτικής ανατίμησης του ελληνικού κράτους. Πρόκειται για δύο διαφορετικά καθεστώτα επιστράτευσης και απαγορεύσεων: από την μία έχουμε μια καθολική υγειονομική επιστράτευση του πληθυσμού για την δήμενη αντιμετώπιση ενός «αόρατου εχθρού» και από την άλλη, μια διαρκή εθνικιστική/μιλιταριστική εκπαίδευση στη θέση του «τιμήματος της θέσης μας στο χάρτη». Με άλλα λόγια, μας επιτρέπεται μόνο να χειροκροτάμε: είτε τεκνοκράτες και επιστήμονες, είτε караβανάδες.

Προφανώς, το μόνο που αξίζει να κάνουμε απέναντι σ' αυτά τα καθεστώτα επιστράτευσης είναι η άρνηση κι η ανυποταξία. Δεν είμαστε και δεν πρέπει να γίνουμε το «πειραματικό/βιοπολιτικό» υλικό της κρίσης/αναδιάρθρωσης με αιχμή τον covid19, όπως δεν είμαστε το αναλώσιμο υλικό του «η πατρίς χρειάζεται θυσίες». Και πάνω απ' όλα χρειάζεται να θυμόμαστε ότι η άρνηση της, όποιος, επιστράτευσης είναι ζωτική πολιτική και κοινωνική ανάγκη για την πολυεθνική εργατική τάξη.

1. Για περισσότερα επ' αυτού βλ. «Η διάσκηψη της Βάρης», περ. Traverso Antifa, τευχ. 0, 02/2020.

2. Παρεμπιπτόντως, ο light φασίστας Πομπέο είναι ο τέταρτος κατά σειρά υπουργός εξωτερικών των Η.Π.Α. στην μέχρι τώρα προεδρία Τραμπ. Με συμπληρωμένη διετή θητεία ενώ οι προηγούμενοι 3 έφτασαν από μερικούς μήνες μέχρι ενάμιση χρόνο το πολύ. Κάτι παρόμοιο συμβαίνει και με τους Συμβούλους Εθνικής Ασφαλείας του Τραμπ. Αυτό το σκηνικό δεν θυμίζει Ελλάδα της εποχής των μνημονίων; Σίγουρα πάντως δεν λέγεται και μνημείο πολιτικής σταθερότητας...

3. Κάθε τόσο, μετά από κάποια μυστηριώδη επίθεση στην Γαλλία, ο πρόεδρος Μακρόν κηρύσσει τον πόλεμο στο «ριζοσπαστικό ισλάμ». Λογικό: άμα έχεις απλώσει τόσο τα πλοκάμια σου, χρειάζεται να φυλάς και τα νώτα σου. Γιατί υπάρχουν στα μετόπισθεν πολλοί άραβες και αφρικανοί, Γάλλοι και μη πολίτες, οι οποίοι καθόλου χαρούμενοι δεν είναι με τις περιπέτειες του γαλλικού μιλιταρισμού στα μέρη τους.

4. Σ' αυτό το ποσό θα έπρεπε να προστεθούν και επιπλέον 800 εκατ. ευρώ, τα οποία αφορούν την αναβάθμιση 85 από τα ελληνικά F-16 με σύμβαση που υπογράφηκε τον Δεκέμβριο του 2019. (Φήμες πάντως λένε ότι αυτό το πρότζεκτ έχει κολλήσει λόγω «τεχνικών δυσκολιών» και για να προχωρήσει θα χρειαστούν κι άλλα χρήματα.)

5. <https://www.onalert.gr/eksoplismoi/rafale-fregates-kai-exorlistikes-ekremmotites-eton-i-epomeni-meraton-enorlon-dynameon/395448/>

6. Μια, άλλη, παράλληλη εξέλιξη της αύξησης της θητείας θα μπορούσε ίσως να είναι ότι εκείνοι που, σαν κι εμάς, δεν θέλουν ούτε να ακούνε για στρατό πιθανόν να έχουν πιο δύσκολο έργο στην προσπάθειά τους να αποφύγουν τη θητεία. Νά τι λέει ένα απόστρατος караβανάς επί του θέματος: «...Τα ελλείμματα στην επάνδρωση μονάδων είναι υπαρκτά μεν, εκτιμώ όμως ότι μπορούν να καλυφθούν με τους παρακάτω τρόπους, αρκεί να υπάρχει αναθεώρηση στις χαλαρές προβλέψεις των χαρακτηριστικών διατάξεων των νόμων και αποφασιστικότητα στην εφαρμογή τους. 1. Εξονυχιστικός έλεγχος των πλασματικών αναβολών 2. Εξονυχιστικός Έλεγχος για τους ανυπότακτους και αυστηρή εφαρμογή των νόμων...». Κι ένας άλλος караβανάς συμπληρώνει ότι «...από το 1996 μέχρι σήμερα ο αριθμός των ανυπότακτων έχει ανέλθει στους 31.500 περίπου οι οποίοι αποτελούν τη δύναμη σχεδόν 4 Μεραρχιών. Ο αριθμός αυτός κατανέμεται σε 10.500 ανυπότακτους εσωτερικού και σε 21.000 ανυπότακτους εξωτερικού...». Μένει να φανεί λοιπόν το επόμενο διάστημα, το αν και κατά πόσον οι ευσεβείς και διαρκείς πόθοι των караβανάδων θα έχουν οποιαδήποτε επίδραση στις πολιτικές αποφάσεις...

7. Βλ. Γιάννης Παλαιολόγος, *Κίνδυνο ατυχήματος βλέπει ο Στόλτενμπεργκ*, εφημ. Καθημερινή (22-10-2020)

8. Για περισσότερα επ' αυτού βλ. το παράθεμα «Επαναπροωθήσεις, πράκτορες και ωμή κρατική βία σε βάρος των μεταναστών» στο παρόν τεύχος σελ. 9.